

Соціальний контекст модернізації системи оцінювання в процесі реформування шкільної освіти

*Наталія Пархоменко,
аспірантка Інституту педагогіки
НАПН України*

Євроінтеграційний вектор розвитку українського суспільства та трансформаційні процеси в шкільній освіті зорієнтовані на побудову школи «соціальної рівності та згуртованості», в якій в умовах психологічного комфорту в учнів формуються життєві компетентності, громадянська позиція і емоційна культура [1, С. 5].

Напрямки реформування шкільної освіти визначені у наукових працях українських вчених. Насамперед вони суголосні з філософією людиноцентризму, яка розкрита в доробку Президента НАПН України В. Кременя. Вчений підкреслював важливість спрямування змін на індивідуалізацію освітнього процесу, зокрема на оновлення «сфери оцінних і самооцінних відносин» у ньому. Становлення адекватності оцінної і самооцінної взаємодії, що відбувається в соціальному середовищі, він вважав «найважливішою складовою особистісного зростання» [3, С. 425]. Зазначена позиція В. Кременя зумовлює необхідність модернізації системи оцінювання навчальних досягнень учнів.

На значущості дотримання індивідуального підходу в процесі контрольно-оцінювальної діяльності наголошував і С. Клепко. Вчений стверджував, що оцінювання може як стимулювати, так і дестимулювати до навчання. З метою попередження дестимуляційного впливу оцінювання важливим є дотримання культури міжособистісної взаємодії між учителем і учнем. Вона має забезпечувати психологічно комфортну атмосферу навчальної діяльності дитини, передбачати ситуацію успіху [2]. Розглядаючи оцінювання в соціальному контексті, вчений наголошував на важливості дотримання справедливості при оцінюванні. Він звертав увагу на зміну мети

селекційної функції оцінювання, оскільки традиційне використання оцінювання для встановлення рейтингів між учнями та їх розподілу між навчальними закладами, класами за рівнем навчальних досягнень суперечить позиції держави щодо рівного доступу до якісної освіти усім громадянам країни. Оцінювання має спрямовуватись на відстеження динаміки навчальних досягнень відносно самого учня, а мета селекційного оцінювання має звужитись лише до прогнозування розвитку освіти.

Окреслені позиції В. Кременя, С. Клепка щодо змін в шкільній освіті та забезпечення соціальної рівності й індивідуалізації навчання лягли в основу Концепції Нової української школи. Відповідно до цього документа, контрольно-оцінна діяльність має вирізнятись:

спрямованістю на конкретного учня з метою побудови індивідуальної траєкторії його розвитку та формування мотивації досягнення успіху;

суб'єкт-суб'єктною взаємодією учасників освітнього процесу на засадах партнерства, яка учневі дозволить зрозуміти власні досягнення і потреби у навчальній діяльності, а вчителю – дидактичну доцільність обраних стратегій навчання, необхідність їх коригування з урахуванням навчального поступу дитини;

посиленням виховного аспекту оцінювання, спрямованого на формування в учнів ціннісного ставлення до навчальної діяльності;

мінімізацією селекційної функції оцінювання, що зменшить фактичний рейтинг розподілу учнів за рівнем навчальних можливостей і спрямує контрольно-оцінювальну діяльність на відстеження результатів навчальних досягнень для прогнозу розвитку початкової освіти.

Отже, модернізація системи оцінювання в контексті побудови Нової української школи має бути спрямована на індивідуалізацію освітнього процесу, мати соціальний характер, відповідати правовому полю держави і ґрунтуватись на європейських цінностях щодо прав людини.

Література

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. / Уклад. : Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін. / За заг. ред. М. Грищенка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html
2. Клепко С. Ф. Філософія освіти в Європейському контексті. – Полтава : ПОІППО, 2006. – 328 с.
3. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К. : Педагогічна думка. – 2009. – 520 с. – С. 425.

Пархоменко Н. Є. Соціальний контекст модернізації системи оцінювання в процесі реформування шкільної освіти. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2017: освітні трансформації у контексті європейської інтеграції і глобалізації: зб. тез доповідей I Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 15-16 червня 2017 р.)*. Київ, 2017. – 222 с. – С. 124-125.